

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość.

II etap edukacyjny –
zajęcia z wychowawcą

Województwo dolnośląskie –
Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
we Wrocławiu

Autorki: Elżbieta Kazańska, Karolina Głuszek

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu przez Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu

SCENARIUSZ 1

Zajęcia z wychowawcą lub zajęcia świetlicowe

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: klas IV-VIII szkoły podstawowej

PROWADZONYCH PRZEZ: wychowawcę, nauczyciela wychowawcę świetlicy

TEMAT: Z emocjami u Vincenta

CELE OGÓLNE: (na podstawie celów kształcenia ogólnego podstawy programowej dla szkół podstawowych)

- budowanie relacji społecznych,
- rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania;

CELE SZCZEGÓŁOWE

Uczeń/uczennica:

- odróżnia informację od opinii,
- rozumie potrzebę uwiarygodniania źródeł pochodzenie informacji,
- wyraża swoją opinię,
- argumentuje swój punkt widzenia,
- dostrzega punkty widzenia innych osób,
- wykazuje wrażliwość na potrzeby swoje i innych,
- przejawia podczas dyskusji umiejętność krytycznego i logicznego myślenia,
- rozpoznaje tekst kultury i potrafi go poddać wstępnej analizie,
- dostrzega różne możliwości rozumienia dzieła sztuki;
- rozwija umiejętność pracy w zespole,
- rozpoznaje i nazywa swoje emocje,
- rozwija postawę empatyczną w relacjach z innymi ludźmi.

METODY PRACY

- mini-wykład,
- dyskusja dydaktyczna,
- ćwiczenia praktyczne online
- rutyny myślenia krytycznego.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- karta pracy „Widzę, myślę, zastanawiam się”, (Padlet lub Word – dokument współdzielony)
- karta pracy „Inne punkty widzenia” (Word – dokument współdzielony lub Padlet)
- chmura wyrazowa „Emocje, które mi dzisiaj towarzyszą” (aplikacja Mentimeter)
- reprodukcja obrazu Vincenta van Gogha „Gwieździsta noc” (<https://www.wikiart.org/en/vincent-van-gogh/the-starry-night-1889> [dostęp: 25.01.22].)
- stoper online: <https://zegaronline.pl/stoper/> [dostęp: 25.01.22].
- chmura wyrazowa: <https://www.mentimeter.com/> [dostęp: 25.01.22].
- tablica interaktywna Whiteboard/Jamboard
- emotikony

PRZEWIDYWANY CZAS: 45 minut, w tym 15 minut praca własna ucznia

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

CZĘŚĆ WSTĘPNA

1. Powitanie się z uczniami. Sprawdzenie obecności. (ok. 2 minuty)
2. Nauczyciel wprowadza uczniów w temat lekcji. Zadaje im pytanie: Z jakimi emocjami rozpoczynacie dzisiejszą lekcję? Uczniowie zapisują swoje emocje w formie chmury wyrazowej (World Cloud) przy wykorzystaniu aplikacji Mentimeter. Nauczyciel udostępnia kod (www.mentimeter.com), który zawiera polecenie skierowane do uczniów. Opcjonalnie udostępnia tablicę Whiteboard lub Jamboard, pytając: Jakie emocje Wam towarzyszą na początku naszego spotkania? Uczniowie zapisują swoje emocje na udostępnionej przez nauczyciela tablicy. (ok. 3 minuty)

CZĘŚĆ WŁAŚCIWA

1. Nauczyciel odczytuje wypowiedzi uczniów. Zadaje pytania, czy uczniowie zawsze potrafią okazywać odczuwane emocje, czy jest to łatwe, czy – ich zdaniem – sztuka daje możliwość pracy z emocjami.
2. Nauczyciel udostępnia reprodukcję obrazu „Gwieździsta noc” Vincenta Van Gogha i przechodzi do analizy tekstu kultury:

<https://www.wikiart.org/en/vincent-van-gogh/the-starry-night-1889> [dostęp:25.01.22].

- a. „Gwieździsta noc” to pretekst do poszukiwania własnej emocji, do krytycznej oceny, co naprawdę widzę, a co jest moim dopowiedzeniem...
  - b. „Gwieździsta noc” to pretekst do poszukiwania różnych punktów widzenia wobec sytuacji, które spotykają nas w życiu...
  - c. „Gwieździsta noc” to początek podróży do spojrzenia wгłęb siebie i świadomego popatrzenia wokół siebie... (ok. 5 minut)
3. Nauczyciel udostępnia kartę pracy „Widzę, myślę, zastanawiam się”, wykorzystując Padlet lub Word – dokument współdzielony. (Załącznik nr 2) i omawia przebieg ćwiczenia. Poszczególni uczniowie, analizując obraz „Gwieździsta noc” V. van Gogha, mają za zadanie dokonać analizy i uzupełnić udostępniony dokument lub Padlet o swoje refleksje:
- Co widzisz na obrazie?
  - Co myślisz, co czujesz, patrząc na obraz?
  - Jakie emocje wywołuje w Tobie kontakt z dziełem?,
  - Nad czym zastanawiasz się, patrząc na dzieło Vincenta van Gogha?,
  - Jakie pytania Ci się nasuwają?
4. Uczniowie uzupełniają udostępniony arkusz swoimi refleksjami.
- Nauczyciel odczytuje wszystkie zapisy, podkreślając różnorodność refleksji uczniów, wynikłych z kontaktu z dziełem.
- Jednocześnie – na podstawie zebranych odpowiedzi – odnosi się do umiejętności odróżniania faktów od wyobrażeń.
- Uwrażliwia swoją wypowiedzią uczniów na potrzebę uważności podczas pracy z każdą informacją, wskazuje, jak istotne jest uważne analizowanie informacji z umiejętnością selektywnego ich przetwarzania w odniesieniu do rzetelnego źródła pochodzenia, krytycznego oceniania rzeczywistych wiadomości otrzymanych z różnych źródeł informacji w życiu. Wskazuje uczniom, jak ważną rolę w odbiorze treści odgrywa krytyczne myślenie i umiejętności: analiza informacji, ocena ich rangi, weryfikacja źródeł.
- Nauczyciel uświadamia, że często podczas przetwarzania informacji ludzie stosują dopowiedzenia, sięgają po stereotypy, wykorzystują uprzedzenia.

Podkreśla, jak ważnymi umiejętnościami w życiu są prawidłowa analiza i wnioskowanie podczas przyswajania wiadomości.

Uczniowie dzielą się swoimi wnioskami w tym zakresie. (15 minut)

5. Nauczyciel prosi uczniów o „wejście” w kolejny udostępniony dokument – karta pracy „Inne punkty widzenia” (Załącznik nr 3, Word – dokument współdzielony lub Padlet)
6. Uczniowie, dokonując analizy obrazu zgodnie z ustalonym porządkiem, opisują, co widzą na obrazie, przyjmując role: gwiazdy, drzewa na pierwszym planie obrazu, dachu na wieży, gór okalających miasteczko, wiatru na niebie.
7. Uczniowie wypowiadają się zgodnie z przydzielonymi rolami, nauczyciel odczytuje zabrane wypowiedzi i inicjuje dyskusję na temat różnorodności punktów widzenia. Pyta, czy podobnie jak w czasie ćwiczenia, w różnych sytuacjach życiowych bywa tak, że poszczególne osoby inaczej odnoszą się do tego samego wydarzenia? Czy łatwo zobaczyć inny punkt widzenia w różnych sytuacjach życiowych? Nauczyciel nawiązuje w swojej wypowiedzi do zagadnienia empatii, pyta uczniów, czy rozumieją to pojęcie i czy uważają się za osoby empatyczne. Prosi o zastanowienie się, co można zrobić, aby wzmocnić w sobie postawę empatyczną. (15 minut)

EWALUACJA ZAJĘĆ

1. Nauczyciel na zakończenie lekcji prosi, aby uczniowie za pomocą emotek wskazali, z jakim poziomem zadowolenia kończą zajęcia. Chętne osoby mogą podzielić się dodatkową refleksją ze spotkania. Nauczyciel dla uatrakcyjnienia tej części zajęć uruchamia stoper, który pokazuje czas, jaki pozostał na zebranie wypowiedzi uczniów i do końca spotkania.
<https://zegaronline.pl/stoper/> [dostęp: 25.01.22]. (ok. 5 minut)
2. Nauczyciel żegna uczniów, wskazując na fakt, że wykorzystane w podsumowaniu emotki będą tematem, nad jakim wspólnie popracują podczas kolejnego spotkania.

BIBLIOGRAFIA:

- <https://www.wikiart.org/en/vincent-van-gogh/the-starry-night-1889> [dostęp: 25.01.22]
- <https://pz.harvard.edu/> [dostęp:25.01.22]
- www.mysleniekrytyczne.edu.pl [dostęp:25.01.22]
- Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017, poz. 356, z późn. zm.) [dostęp: 25.01.22]

UWAGI OGÓLNE:

Scenariusz „Z emocjami u Vincenta” jest propozycją zajęć kierowanych do uczniów klas IV-VIII. Zgodnie z założeniami autorek, propozycja dotyczy zarówno lekcji realizowanych przez wychowawcę we wskazanej grupie wiekowej, jak również zajęć świetlicowych. Z uwagi na aspekt wychowawczy proponowanej lekcji, scenariusz ten może być również realizowany w pracy z młodszymi dziećmi z I etapu edukacyjnego. W tym przypadku warto podzielić proponowane ćwiczenia na dwie jednostki lekcyjne, ponieważ specyfika rozwojowa dzieci wymaga dokładniejszego wprowadzenia teoretycznego do proponowanych aktywności.

Proponowany scenariusz, zdaniem autorek, może z powodzeniem posłużyć jako podstawa do realizacji zajęć wychowawczych w pracy z uczniami z III etapu edukacyjnego, ponieważ umiejętności kształtowane w toku lekcji oraz uniwersalność proponowanych ćwiczeń, powodują, że poruszana tematyka może być atrakcyjną i rozwijającą formą pracy również w tej grupie wiekowej.

W zależności od poziomu edukacyjnego, w którym byłyby realizowane zajęcia, mogą one rozwijać lub wzmocniać umiejętności z zakresu kreatywnego myślenia, myślenia krytycznego i logicznego, a także wspierać rozwój społeczno-emocjonalny uczniów.

W toku proponowanych zajęć wykorzystywane są narzędzia z obszaru metod aktywizujących. Uczniowie poza pracą indywidualną, która powoduje uruchomienie

struktur poznawczo-emocjonalnych, pracują zespołowo, analizując efekty swojej aktywności.

Podstawę pracy na zajęciach stanowi kontakt z tekstem kultury, jakim jest obraz Vincenta van Gogha „Gwieździsta noc”. Kontakt ze sztuką ma walory zarówno wychowawcze, jak poznawcze: pobudza rozwój zainteresowania uczniów dobrami kultury, uwrażliwia na piękno i ekspresję artystyczną zawartą w słynnym dziele, a interakcja z proponowanym obrazem pobudza dodatkowo aktywność emocjonalną uczestników zajęć. „Gwieździsta noc” stanowi pretekst do pracy analitycznej, refleksyjnej, którą podejmują uczniowie w toku lekcji.

Aby rozwijać umiejętności krytycznego i logicznego myślenia oraz postawę twórczą, wzbogacając również kompetencje społeczne uczniów, autorki proponują do wykorzystania dwie rutyny myślenia krytycznego: „Widzę. Myślę. Zastanawiam się” i „Różne punkty widzenia”.

Końcowa ewaluacja pozwala uczniom na ponowną pracę z emocjami i daje im możliwość pogłębionej autorefleksji na temat zajęć, w których uczestniczyli.

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik 1.

Gwieździsta noc, Vincent van Gogh, 1889, olej na płótnie, 73,7 x 92,1 cm, zbiory Muzeum Sztuki Nowoczesnej (MoMA), Nowy Jork, USA

Źródło: (<https://www.wikiart.org/en/vincent-van-gogh/the-starry-night-1889> [dostęp: 25.01.22])

Załącznik 2.

Rutyna: Widzę - Myślę - Zastawiam się

Widzę	Myślę	Zastawiam się

Źródło: (<https://pz.harvard.edu/> [dostęp:25.01.22], www.mysleniekrytyczne.edu.pl, [dostęp:25.01.22])

Załącznik 3.

Rutyna: Różne punkty widzenia.

Opowiedz, co widzisz na obrazie „Gwieździsta noc”, wchodząc w różne role.

Jesteś:	Co widzę?
Gwiazdą	
Drzewem na pierwszym planie	
Dachem na wieży	
Górami okalającymi miasteczko	
Wiatrem na niebie	

Źródło: (<https://pz.harvard.edu/> [dostęp:25.01.22], www.mysleniekrytyczne.edu.pl, [dostęp:25.01.22])